چوار شانۆگەریی زۆر کورتی ساموئیل بێکێت

- وەرە و بڕۆ

- هەناسە

- کارەسات

- چی؟ لەکوێ؟

دەربارەی ساموئێل بێکێت

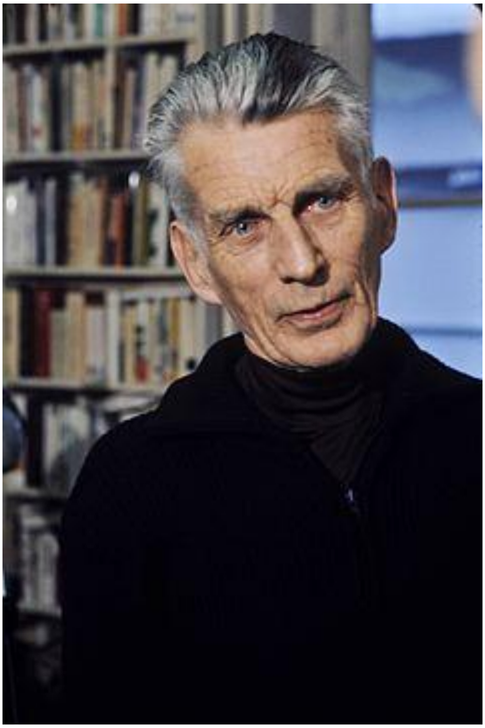

سـامۆئێڵ بـارکڵەی بێکێـت-ی نووسـەری پێشـڕەو و شـانۆنامەنووس و ڕۆماننووس و دەرهێنەری شانۆیی لە سیازدەی نیسانی 1906 لە شاری دبلـن لە ئێرلەندە لە خێزانێکی پرۆتستانت لەدایـک بـووە. سـامۆئێڵ دووەم کـوڕی خێزانەکەیان بووەو لە قوتابخـانە زۆر زیـرەک بـووە و بایەخیشـی بە وەرزش داوە. هەروەهــا حەزی لە تەماشــاکردنی فیلمــی بێــدەنگ هەبــووە. وەک قوتــابییەک و هــاوڕێیەکی جەیمــس جــۆیس، ســامۆئێڵ بە دوا نووســەری مۆدرێنیتە یان یەکەمین نووسـەری پۆسـتمۆدرێنیتە دائەنرێـت و هەروەهـا لە لایەن ماترین ئیشلین بەکلیلی شانۆی ئەبشورد ناوزەد کـراوە. بێکێـت سـاڵی 1969 خەڵاتی نۆبڵ بۆ ئەدەب وەرئەگرێت.

سامۆئێڵ لە ساڵانی نێوان 1923 تا 1927 ئەچێتە کـۆلێژی ترینیتـی. هەر لەو سـاڵانە بێکێـت یەکەمـین وتـاری ڕەخنەیـی خـۆی نووسـی کە بەرگـری بـوو لە جەیمس جۆیس و میتۆدی ئیشکردنی جۆیس. ساڵی 1930 سامۆئێڵ ئەگەڕێـتەوە کۆلێژی ترینیتـی و وانە ئەڵێـتەوە. سـاڵی 1931 واز لە وانە گـوتنەوە ئەهێنـێ و دەستدەکات بە سەفەرکردن بە ئەوروپادا. ئەچێـتە لەنـدەن و دواتـریش کـۆمەڵێ وتار بـڵاو ئەکـاتەوە. بێکێـت لە سـاڵی 1935 کـۆمەڵە شـیعرێک بـڵاو ئەکـاتەوە. ساڵی 1940 لە ئەنجـامی داگیرکردنـی فەڕەنسـا لە لایەن ئەڵمانیـاوە، پەیوەسـت ئەبێت بە هێزەکانی بەرگـری فەڕەنسـاوە. سـامۆئێڵ زۆرتـر بە زمـانی فەڕەنسـی ئەینووسی و هەر خۆشی وەری ئەگێڕایە سەر زمانی ئینگلیـزی. بێکێـت جـگە لە وەرگێڕانـی پێـنج کتێـب، بیسـت شـانۆگەری و هەشـت ڕۆمـان و هەشـت کـورتە ڕۆمان و شەش کـۆمەڵە شـیعر و پێـنج کـۆمەڵە کـورتە چیـرۆک و چـوار کتێبـی نووسیوەو بڵاوکردۆتەوە.

وەرە و بڕۆ

شانۆگەرییەکی یەک -پەردەیی کورت
سامۆئێل بێکێت، ئەم شانۆگەرییەی پێشکەش کردووە بە جۆن کاڵدەر

ئـەم شـانۆگەرییە لـە سـەرەتای سـاڵی 1965 بـە زمـانی ئینگلیـزی نووسراوە. یەکەمجار بە زمانی فەڕەنسی لە پاریس لە ساڵی 1966 لەلایەن ئەدیسۆنس دی مینویت بڵاوکراوەتـەوە. بـەزمانی ئینگلیـزیش یەکـەمجار لـە لەندەن لە ساڵی 1967 لە لایەن کالّدەر و بۆیەرس بڵاوکراوەتەوە. بە زمانی ئەڵمانیش بۆ یەکەمجار بە ناوی 'وەرە و بچۆ ژوورەوە' بەرهـەم هێنـراوەو لـە وەرگێڕانی 'ئێلمار تۆپهۆڤن' بووە و لـە 14ی جـانیوەری 1966 لـە بـەرلین نمایش کراوە. بە زمانی ئینگلیزیش لە 28ی شوباتی 1968 لەسەر شـانۆی 'پیکۆک' لە دوبلن پیشاندراوە و پاشـانیش لـە لەنـدەن لـە 9ی دیسـەمبەری 1968 و دواتریش لە هۆڵی فێستیڤاڵی ڕۆیاڵ نمایش کراوە.

کارەکتەرەکان

فلۆ

ڤی

ڕو

(تەمەن دیاری نەکراوە)

لە ناوەڕاستی شانۆکە شانبەشانی یەکتر لە ڕاستەوە بۆ چەپ فلۆ و ڤی و ڕو، دانیشتوون. زۆر وریان، ڕوو لە جەماوەرن. دەستی یەکتریان گرتووە. **(بێدەنگی).**

ڤی: کەی بوو دواجار پێکەوە بووین؟

ڕو: با قسە نەکەین. (**بێدەنگی، ڤی بەلای ڕاستدا ئەچێتە دەرەوە)**

فلۆ: ڕو.

ڕو: بەڵێ.

فلۆ: چۆن لە ڤی تێ ئەگەیت؟

ڕو: تۆزێک گۆڕانی بەسەردا هاتووە. (**فلۆ ئەچێتە کورسیی ناوەڕاست و بە گوێی ڕو ئەچرپێنێ: تۆقیون.**) ئۆی! (**تەماشای یەکتر ئەکەن، فلۆ پەنجەی لەسەر لێوەکانی دائەنێ.**) ئەی هەستی پێ نەکردووە؟

فلۆ: خوا نەیبەخشێ. (**ڤی دێتە ژوورەوە، فلۆ و ڕو پشت لە جەماوەر دەکەن، ڤی لە لای ڕاست دائەنیشێت). (بێدەنگی).** با وەکو جاران دابنیشین. هەروەک چۆن لە شوێنی گەمەی وەیدس خانم دائەنیشتین.

ڕۆ: لەسەر دار دابنیشین. (**بێدەنگی. فلۆ لەلای چەپی شانۆوە ئەچێتە دەرەوە، بێدەنگی.**) ڤی.

ڤی: بەڵێ.

ڕۆ: چۆن فلۆ هەڵ ئەسەنگێنیت؟

ڤی: وەکو خۆیەتی هیچ نەگۆڕاوە. (**ڕۆ ئەچێتە کورسیی ناوەڕاست، بە گوێی 'ڤی'دا ئەچرپێنێ. تۆقیون.**) ئۆی! (**تەماشای یەکتر ئەکەن، ڕۆ پەنجەی لەسەر لێوەکانی دائەنێ.**) ئەی تا ئێستا پێی نەگوتراوە؟

ڕۆ: خوا نەکا یا خوا. (**فلۆ دێتە ژوورەوە، ڕۆ و ڤی ڕوو وەرئەگێڕن. فلۆ لە لای چەپەوە دائەنیشێت.**) (بەو شێوەیە ...دەست ئەگرن).

فلۆ: خەون بینین بە خۆشەویستییەوە. (**بێدەنگی. ڕۆ لەلای ڕاستەوە ئەچێتە دەرەوە. بێدەنگی.**)

ڤی: فلۆ.

فلۆ: بەڵێ.

ڤی: تۆ ڕۆ چۆن ئەبینیت؟

فلۆ: مرۆڤ بەم ڕووناکییەوە بچکۆلەی وا نابینێت. (ڤی **ئەچێتە کورسیی ناوەڕاست، بەگوێی فلۆ دا ئەچرپێنێ. تۆقیون.**) ئۆی! (**تەماشای یەکتر ئەکەن. ڤی پەنجەی ئەخاتە سەر لێوەکانی.**) ئەی خۆی نازانێت؟

ڤی: خوا نەکا یاخوا. (**ڕۆ دێتە ژوورەوە. ڤی و فلۆ ڕوو وەرئەگێڕن. ڕۆ لە لای ڕاستەوە دائەنیشێ. بێدەنگی.**)

ئایا باسی ڕۆژانی ڕابردوو بکەین؟ (**بێدەنگی**) لە دوای چییەوە هاتووە؟ (**بێدەنگی**) دەستمان وەکو جاران بگرین؟

(پاش خولەکێک، دەستیان بەم شێوەیە ئەگرن: دەستی ڕاستی 'ڤی' بە دەستی ڕاستی 'ڕۆ'وە، دەستی چەپی 'ڤی' بە دەستی چەپی 'فلۆ'وە،

دەستی ڕاستی 'فلۆ'ش بە دەستی چەپی 'ڕۆ'. قۆڵی 'ڤی' لەسەر قۆڵی چەپی 'ڕۆ' و قۆڵی ڕاستی 'فلۆ'وەیە. هەر سێ جووتە دەستەکان لەسەر هەر سێ تێک چرژانەکانن. بێدەنگی.)

فلۆ: هەست بە ئەنگوستیلەکان ئەکەم.

(بێدەنگی.)

پەردە دادەرێتەوە.

تێبینییەکان:

ڕیزبەندی جێگاکان

1. فلۆ ڤی ڕو
2. فلۆ ڕو

فلۆ ڕو

3. ڤی فلۆ ڕو
4. ڤی ڕو
5. ڤی ڕو فلۆ
6. ڤی فلۆ

ڤی فلۆ

7. ڕو ڤی فلۆ

دەستەکان:

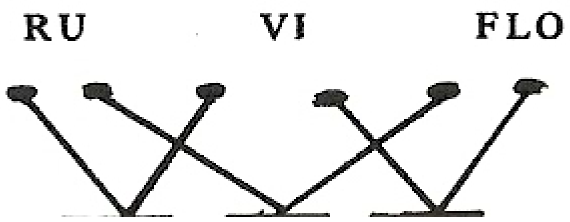

ڕووناکی کزە. لە سەرەوەڕا تەنیا لەسەر شوێنی نواندنەکە ئەدات، باقی شانۆکە تا ئەتوانرێت تاریک بێت.

جلوبەرگ؛ پاڵتۆی درێژیان لە بەردایەو قۆپچەکانیان تاسەر داخراوە. ڕو وەنەوشەیی کاڵ، ڤی سووری کاڵ، فلۆ زەردی کاڵ. یەکی کڵاوێکی بۆری چوونیەکیان لە سەردایە کە هێندە قەراغیان هەیە کە سەر چاویان داپۆشێت. بەجیا لە جیاوازی ڕەنگەکان، هەرسێکیان لێک ئەچن. پێڵاوەکانیان سووکە و لە لاستیکی نەرم دروست کراوە. دەستەکانیان وا داناوە کە بەباشی ببینرێن. هیچ ئەڵقەیان لە پەنجەدا نییە.

کورسی:

کورسییەکی دارینی درێژی بێ-پاڵپشت کە بەشی سێ فیگەر بکات خۆیانی لەسەر بگونجێنن. زۆر بە کەمی دیارە. کە بە تەواوەتی نازانرێ لەسەر چی دانیشتوون.

چوونە دەرەوە:

فیگەرەکان نابینرێن شانۆ بەجێبهێڵن. هەر تەنها چەند هەنگاوێک لە شوێنی ڕوناکییەکە دوور دەکەونەوە. ئەگەر تاریکی بەش نەکات، ئەوا پەنا بۆ داپۆشینی سکرین، یان بە پەردە داپۆشین ببرڕێت. چوونە دەرەوە و هاتنە ژوورەوە لەسەرخۆیە. بێ ئەوەی دەنگی پێ ببیسترێ.

سەرنج:

هەرسێکیان دەنگیان جیاوازە لە یەکتر.

دەنگەکان

کەمترین گونجانیان لەگەڵ بیستندا هەیە. هەموو بێڕەنگن، تەنیا بۆ سێ 'ئۆی' یەکەو دوو دێرەکانی دواتریان.

تێبینی وەرگێڕی کوردی:

1- هەر سێ کاراکتەرەکە لە ڕەگەزی مێن. چونکە ڕاناوەکانی (He/ She) لە زمانی ئینگلیزیدا ڕەگەزیان تێدایە، بەڵام لەزمانی کوردیدا هیچ شتێک نییە بۆ ناسینەوەی ڕەگەزی مرۆڤ تەنها وشەی (ئەو) بەکاردەهێنرێت. مەگەر بڵێی کچەکە یان کوڕەکە، ئەویش (ناو+ ئامرازی دانەپاڵی ی+ کچەکە) بۆ نمونە: وێنەی کچەکە، یان کۆمپیتەری کوڕەکە. یان ناوی کەسەکە بدرکێنرێ، بۆ نمونە: کراسەکەی شیرین، یان چاویلکەکەی سۆران. سەرباری ئەمەش ئەگەر ڕاناوەکان لە دۆخی (حاڵەتی) هەبوویی (Possessive) دا بن لە چەشنی (Her/His) ئەوا لەو دۆخەدا ڕەگەز لە زمانی ئینگلیزیدا دیارە. کەچی لە زمانی کوردی بەهەمان شێوەی ڕاناو کچەکە یان کوڕەکە یان ناوی کەسەکە دەنووسرێ.

2- هێڵکارییەکە تەنها بۆ ڕوونکردنەوە دامناوەتەوە.

هەناسە

ئەم شانۆگەرییە بەزمانی ئینگلیزی نووسراوە، ماوەیەک پێش ناردنی بۆ نیویۆرک لە ساڵی 1969، وەک وەڵامدانەوەیەک بە داخوازی "کێنس تاینان"بۆ بەشداریکردن لە گۆڤاری "ئۆهـ کالکوتا". یەکەمجار تێکستی ئەسڵی لە "گامبیت" ساڵی چوارەم، ژمارە شازدەی ساڵی 1970 بڵاو بۆتەوە. بۆ یەکەمجاریش لەسەر شانۆی 'ئێدن' لە نیویۆرک لە شازدەی حوزەیرانی 1969 دەرهێنراوە، یەکەم نمایشی لە بەریتانیا لە 'کلۆس تیەتەر کڵەب' لە گلاسکۆ لە ئۆکتۆبەری 1969دا بوو.

پەردە لائەبرێ

1- ڕووناکییەکی کز لەسەر شانۆ لەگەڵ پاشماوەی جۆرەها زبڵ و خاشاک، بۆ ماوەی پێنج چرکە.

2- کورتە گریانێکی کز و نیگایەکی خێرا لەگەڵ زیاد بوونی لە سەرەخۆی ڕووناکی کە پێکەوە تا بەرزترین ئاست بۆ ماوەی 10 چرکە، بێدەنگی بۆ ماوەی 5 چرکە.

3- کۆتایی پێهێنان و کەمکردنەوەی ڕووناکی پێکەوە تا نزمترین ئاست. (ڕووناکی تا وەکو دەگاتە سەر ژمارە 1) لە ماوەی 10 چرکەداو گریـانێکی دەستبەجێی وەکو جارەکەی پێشوو، بێدەنگی بۆ ماوەی 5 چرکە.

پەردە دائەدرێتەوە

زبڵ و خاشاک

بە شێوەی ئەستوونی نین. هەموو لەو ناوە بڵاوبوونەتەوە.

گریان

ئامادەو تۆمارکراوبێ. زۆر گرنگە هەردوو گریانەکە بناسـرێنەوەو بەتەواوی بە گەڕخستنی ڕووناکی و هەناسە پێبکات و بکوژێنێتەوە.

هەناسە

بە درێژ تۆمار بکرێن

زۆرترین ڕووناکی

زۆر ڕووناک نەبێت. ئەگـەر0= تـاریکی و 10 = زۆر ڕوونـاک بێـت، ئەوا ڕووناکی پێویستە لە نێوان 3 و 6 لە بەرزبوونەوەو نزم بوونەوەدا بێت.

❊ ❊ ❊

کارەسات

پێشکەشە بە ڤاکلاڤ هاڤێڵ

ئەم شانۆگەرییە لە 1982 بە زمانی فەڕەنسی نووسـراوە، یەکـەمجار لـە فێستیڤاڵی ئاڤیگنۆن لە 1982 نمایشکرا، یەکەمجاریش بە زمانی ئینگلیـزی لە لەندەن لە ساڵی 1984 بڵاو کرایەوە.

دەرهێنەر.... دال

کچە یارمەتیدەری دەرهێنەر.... ئەلیف

پاڵەوان....... پێ

لوک: لێپرسراوی ڕووناکی. لە دەرەوەی شانۆیە.... لام

مەشـق و پـەراوە. دوا دەسـتکاری دوا دیمـەن ئـەکرێت. شـانۆ خاڵییـە. ئەلیف و لام خەریکی ڕێکخستنی ڕووناکین. دالیش تازە ئەگاتە جێ.

دال لـه لای چـەپی بینـەران لـە خـوارەوەی شـانۆ لەسـەر ئەسـکەمیلێکی دەسکدار دانیشتووە، پاڵتۆیەکی خوری و کلێتەیـەکی خوریشـی لـە سـەردایە کـە تـەباو هـاوڕەنگی پاڵتۆکەیـە. تەمـەن و شـێوەی بـەدەن (جەسـتە) زۆر گرنگ نین.

ئـەلیف لـە تەنیشـت دالـەوە ڕاوەسـتاوە. سـپی– پۆشـە. سـەری ڕووتـە. قەڵەمێکی ڕەساسی ناوەتە بـن گوێیـەوە. تەمـەن و شـێوەی جەسـتە گرنـگ نین.

پێ لە ناوەڕاسـتی شـانۆ لەسـەر سـندووقێکی ڕەشـی 18 ئینجـی بـەرزدا وەسـتاوە. کڵاوێکـی قـەراغ پـانی ڕەشـی لـە سـەردایە. تـا سـەر قولـەپێی ڕەشپۆشە. پێی پەتییە. سـەری کەوانەییـە. دەستەکانیشـی لـە گیرفانیـدان. تەمەن و شێوەی جەستە گرنگ نین.

دال و ئەلیف لە پێ ورد ئەبنەوە. وچانێکی درێژ.

ئەلیف: (**دواجار**) ڕێک وەکو تەماشاکردنی ئەوە؟

دال: تەقریبەن. (**وچانێک**) بۆچی ژێردانەکە؟

ئەلیف: بۆ ئەوەی ڕیزەکانی پێشەوە نووکی پێکان ببینن.

(**وچانێک**)

دال: ئەی کڵاوەکە بۆچی؟

ئەلیف: بۆ شاردنەوەی دەموچاو.

(**وچانێک**)

دال: ئەی کراسی شۆڕ بۆ؟

ئەلیف: تا تەواو ڕەش بنوێنێ.

(وچانێک.)

دال: ئەی پێویستە چی لە ژێرەوە لەبەر بکات؟ **(ئەلیف بەرەو لای پێ ئەڕوات)** بیڵێ.

(ئەلیف دەمی تێکدەئاڵێ)

ئەلیف: جلی شەوانە (جلی خەو).

دال: چ ڕەنگێک بێ؟

ئەلیف: خۆڵەمێشی.

(دال جگەرەیەک دەرئەهێنێ)

دال: شقارتە. **(ئەلیف ئەگەڕێتەوە، جگەرەکە دائەگیرسێنێ، هەر بە پێوەیە. دال جگەرە ئەکێشێ.)** کەللە سەرەکە چۆنە؟

ئەلیف: بینیوتە.

دال: لەیادم چوو. **(ئەلیف بەرەو لای پێ ئەجوڵێ)** بیڵێ.

(ئەلیف دەمی تێکدەئاڵێ)

ئەلیف: چەند کڵافە قژێک فڕێ ئەدا.

دال: چ ڕەنگێک بێ؟

ئەلیف: خۆڵەمێشی.

(وچانێک)

دال: بۆ دەستەکانی لەنێو گیرفاندان؟

ئەلیف: بۆ ئەوەی سەرتاپا ڕەش بنوێنێ.

دال: بەڵام پێویست ناکات.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی دەکەم.

(**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ**)

دەستەکان دەبێت لە دەرەوە بن.

(**قەڵەم و دەفتەرەکە دەخاتەوە باخەڵی**)

دال: چۆنن؟ (**ئەلیف لە حاڵەتی سەرسوڕماندایە. بەهەڵچوونەوە**) دەستەکان، دەستەکان چۆنن؟

ئەلیف: خۆت بینیتن.

دال: لەیادم چووەوە.

ئەلیف: لەگۆ کەوتووە. لیمفەکانیشی لەکار کەوتوون.

دال: وەکو چرنووک.

ئەلیف: گەر پێت خۆش بێت.

دال: دوو چرنووک.

ئەلیف: مەگەر چنگەکانی لێ گیربکات.

دال: نابێت شتی وا بکات.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکەم. (**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ**) دەستەکانی دەلەرزن. (**قەڵەم و دەفتەرەکە دەخاتەوە باخەڵی**)

دال: ڕووناکی. (**ئەلیف دەگەڕێتەوە. جگەرەکەی دال دادەگیرسێنێتەوە. هەر بە پێوە وەستاوە. دال جگەرە دەکێشێ**) زۆرباشە. ئێستا با تەماشایەک بکەین. (**ئەلیف دوودڵە. بە هەڵچوونەوە.**) ئەڕوات. ئەو بەرگەی دادەماڵێ. (**کرۆنۆمیترەکەی میقات دەکات**) پێی پیادەنێت. کۆبوونەوەم هەیە. (**ئەلیف بەرەو لای پێ دەڕوات. جلەکانی دادەکەنێ. پێ دەچێتە پێشێ. خاو و**

خلیچکە. ئەلیف هەنگاوێک دەگەڕێتە دواوە. جلەکانی بەسەر دەستییەوەن. پێ بێجامەیەکی ڕەساسی کۆنی لەپێدایە. سەری خوار کردۆتەوە. چنگی لێ گیرکردووە. وچانێک)

ئەلیف: ئاوا ڕووت بێ باشترە؟ (**وچانێک**) هەڵئەلەرزێ.

دال: بەس کـڵاوەکە ئـاوا، نـا. (**ئـەلیف پێشـڕەوی دەکـات. کڵاوەکـەی دادەکەنێ. دەگەڕێتە دواوە. کڵاوەکەی لە دەستدایە. (وچانێک)**

ئەلیف: وەکو ئەو کەللە سەرە؟

دال: پێویستی بە سپیکردنەوە هەیە.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکەم. (**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنـێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ**) کەللە سەرەکە سپی بکرێتەوە.

(قەڵەم و دەفتەرەکە دەخاتەوە باخەڵی)

دال: دەسـتەکانیش. (**ئـەلیف لـە حاڵـەتی سـەر سـوڕماندایە. بەهەڵچوونەوە**) چنگـەکان. خـەریکی ڕۆیشـتنە. (**ئـەلیف پێشـڕەوی دەکـات. چنگەکانی دەکاتەوە. دەگەڕێتەوە دواوە**) هەروەها سپیش بکرێنەوە.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکـەم (**دەفتەرێکی بچووک دەردەهێنـێ و بـە قەڵـەمی ڕەسـاس تێبینییەکـە دەنووسـێ**) دەسـتەکان سـپی بکرێنـەوە (**قەڵەم و دەفتەرەکە دەخاتەوە باخەڵی. دەست دەکەن بە بیرکردنەوە لـە پێ)**

دال: (**لەکۆتاییدا**) خەلەلێک هەیە (**پێی دەبڕێ**) ئەمە چییە؟

ئـەلیف: (**بەترسـەوە**) چـی دەبـێ ئەگـەر ئێمـە ... ئێمـە... پێیانـەوە پەیوەست بین؟

دال: هەوڵدان زیانبەخش نییە. (**ئەلیف بەرەو پێشەوە ئەڕوات. پەیوەست بوون بە تیپەکانەوە، ئەگەڕێتەوە دواوە**) بەرزتر. (**دەچێتە پێشەوە، ناوقەدی بەرز ئەکاتەوە تا ئاستی تیپەکان، ئەگەڕێتەوە دواوە**) هەندێ زیاتر (**ئەچێتە پێشەوە، سینگی بەرز ئەکاتەوە تا ئاستی تیپی مۆسیقا، ئەگەڕێتەوە دواوە**) بوەستە! (**هەنگاوێ ئەچێتە دواوە**) ئێستا باشترە. بەو جۆرە دێت. (ڕووناکی)

(**ئەلیف ئەگەڕێتەوە، جگەرەکەی دال دائەگیرسێنێتەوە ، هەر بەپێوەیە. دال جگەرە ئەکێشێ**)

ئەلیف: ئەوە ئەلەرزێ.

دال: خوا ڕەحم بە دڵی بکات.

(**وچانێک**)

ئەلیف: (**بەترسەوە**) ئەی دەربارەی خنکاندنە ... بچووک... بچووکەکە؟

دال: بۆ خاتری خوا! ئەمە بەئاشکرا شێتییە! ئەگەری مردنی ئەکەم. خنکانە بچووکەکە، بۆ خاتری خوا.

ئەلیف: بێگومان نایەوێ دەری ببڕێ.

دال: دە زیقەزیق مەکە. (**تەماشای ئامێری پێوانی کات ئەکات**) وەختییەتی. ئەڕۆم بزانم لە هۆڵەکەوە چۆن دیارە. (**دال ئەچێتە دەرەوە، جارێکی تر دەرناکەوێتەوە، ئەلیف لە جێگای دال لەسەر ئەسکەمیلە دەسکدارەکە دائەنیشێ، هەر یەکسەر دوای دانیشتن لەسەر ئەسکەمیلەکە هەڵئەبەزێتەوە، پارچە پەڕۆیەک دەرئەکات، خێرا خێرا ئەکەوێتە سڕینەوەی پشت و سەر ئەسکەمیلەکە، پارچە پەڕۆکە فڕێ ئەدا، دووبارە دائەنیشێتەوە**).

(**وچانێک**)

دال: (**لە دەرەوە، غەمگینانە**) نووکی پێکان نابینم. (**بەهەڵچوونەوە**) من لەیەکەم ڕیز دانیشتووم و نووکی پێکان نابینم.

ئـەلیف: (**هەڵئەسـتێتە سـەر پـێ**) وەک تێبینـی یاداشـتی ئەکـەم. (**دەفتـەرێکی بچـوک دەردەهێنـێ و بـە قەڵـەمی ڕەسـاس تێبینییەکـە دەنووسێ**). (بنەی گوڵدانەکە بەرز ئەکاتەوە).

دال: شوێنەواری دەموچاو دیارە.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکەم. (**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ**)

دال: سـەری نـەوی ئـەکات. (**ئـەلیف لـە حاڵـەتی سەرسـوڕماندایە، بەهەڵچوونەوە**) ئەڕوا. سـەری نـەوی ئـەکا (**ئـەلیف قەڵـەم و دەفتەرەکـەی دەخاتەوە بەر باخەڵی. بەرەو لای پێ ئەڕوات، سـەری زیـاتر نـەوی ئـەکا، ئەگەڕێتـەوە دواوە**) بوەسـتە! (**ئـەلیف ئەگەڕێتـەوە دواوە**) زۆرباشـە. ئـەوا دێت. (**وچانێک**) ئەتوانی بە ڕووتی زیاتر وا بکەی.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکەم. (**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ**)

دال: ئـەڕوا، ئـەڕوا! (**ئـەلیف قەڵـەم و دەفتەرەکـەی دەخاتـەوە بـەر باخەڵی، بەرەو لای پێ ئـەڕوات، دوو دڵـەو وەسـتاوە**) ملـی ڕووت ئـەکات. (**ئەلیف دووگمەکانی سەرەوە ئەکاتەوە، جلەکە ئەدڕێنێ، ئەگەڕێتەوە دواوە**) لاقەکان. لولاقەکان. (**ئەلیف ئەچێتەوە پێشەوە، قاچێکی پـانتۆڵێکی هـەڵ ئـەکات، ئەگەڕێتـەوە دواوە**) ئـەوی تـر. (**هـەمان شـت بـۆ قاچەکـەی تـر، ئەگەڕێتـەوە دواوە**) بـەرزتر تـا سـەر چـۆک. (**ئـەلیف ئەچێتـە پێشـەوە. پانتۆڵەکەی تا سـەر چـۆکی هـەڵ ئـەکات. ئەگەڕێتـە دواوە**) ئەبـێ سـپیش بکرێتەوە.

ئەلیف: وەک تێبینی یاداشتی ئەکەم. (**دەفتەرێکی بچوک دەردەهێنێ و بە قەڵەمی ڕەساس تێبینییەکە دەنووسێ.**) هەموو لەش سپی بکرێتەوە.

دال: ئەوە دێت. ئەرێ لوک لەم ناوەیە؟

ئەلیف: (**بانگ ئەکات**) لوک! (**وچانێک. ئینجا بەرزتر**) لوک!

لام: (**لە دوورەوە**) گوێم لێتە.(**وچانێک. نزیکتر**) چی قەوماوە؟

ئەلیف: لوک لەم ناوەیە.

دال: شانۆکە تاریک بکە.

لام: چی؟ (**ئەلیف لە ڕێگەی دەستەواژە تەکنەلۆژییەکانەوە مەبەستەکە ئەگەیەنێت. ڕووناکییە سەرەکییەکە کز ئەبێ. ڕووناکی بە تەنیا لەسەر لەشی پێیە، ئەلیف لە تاریکییدایە)**

دال: تەنها سەرەکە.

لام: چی؟ (**ئەلیف لە ڕێگەی دەستەواژە تەکنەلۆژییەکانەوە مەبەستەکە ئەگەیەنێت. ڕووناکی لەسەر پێ کز ئەبێ. ڕووناکی بە تەنیا لەسەر سەری پێیە. وچانێکی درێژ).**

دال: زۆر جوانە.

(**وچانێک)**

ئەلیف: (**بەترسەوە**) چی ئەبێ ئەگەر... سەری بەرز بکاتەوە... بە پەلە... دەموچاوی دەربخە... بە پەلە.

دال: بۆ خاتری خوا! ئینجا چی بکەین؟ سەری بەرز بکەوە. ئەوە بیرکردنەوەت لە کوێیە؟ لە پاتاگۆنیای؟ سەری بەرز بکەوە؟ بۆ خاتری خوا! (**وچانێک**) باشە. ئەوە کارەساتەکەمانە. لەناو جانتاکەدایە. یەکجاری تر و من تەواو ئەبم.

ئەلیف: (**ڕوو لە لام ئەکات**) جارێکی ترو ئەو تەواو ئەبێ. (**ڕووناکی لەسەر جەستەی پێ کز ئەبێ. ڕووناکی سەرەکیش کز ئەبێ**)

دال: ڕاوەستە! (**وچانێک.**) ئێستا ... بیاندەرێ. (**ڕووناکی سەرەکی کز ئەبێ، وچانێک. ڕووناکی لەسەر جەستەش کز ئەبێ، ڕووناکی تەنیا لەسەر سەری پێیە. وچانێکی درێژ**) زۆر قەشەنگە! پێ لەسەر پێیەکانی ئەبێ و لێرەوە گوێم لێیە. (**وچانێک. لە دوورەوە تەوژمی چەپڵەیەک ئەبیسترێ، پێ سەری بەرز ئەکاتەوە، بینەران چاک ئەکاتەوە، چەپڵەکە لاڵ و پەتی ئەکات، ئەمرێ**).

(**وچانێکی درێژ**).

(**ڕووناکی لەسەر دەموچاوی کز ئەبێ.**)

❊ ❊ ❊

چی؟ لە کوێ؟

یەکەمین نمایشی ئەم شانۆگەرییە لەسەر شانۆی هاڕۆڵد کلورمان بوو لە نیویۆرک، لە پازدەی حوزەیرانی 1983 . یەکەمجاریش بە زمانی ئینگلیزی لە لەندەن لەساڵی 1984 دا بڵاوکرایەوە.

کارەکتەرەکان

بام

بێم

بیم

بۆم

دەنگی بام (ڤی)

تێبینی: کارەکتەرەکان زۆر لەیەک ئەچن.

هەموو هەمان جبەی ڕەنگ بۆزیان لەبەردایە.

هەموو هەمان قژی سپی و درێژیان هەیە.

ڤی لە شێوەی مێگافۆنێکی بچوکە کە لە ئاستی سەری مرۆڤ دایە.

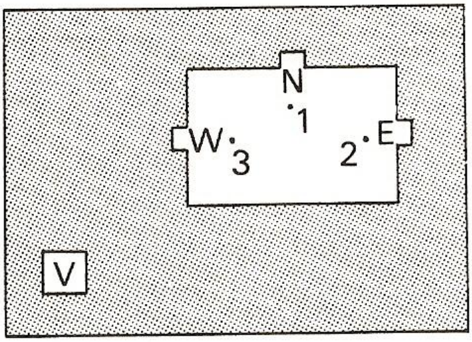

شوێنی نمایشی (شانۆ) لاکێشەیەکی دوو مەتر بە سێ مەترە، ڕووناکییەکی کزی لەسەرە کە بە تاریکی دەورە دراوەو لای سەرەوەی ڕاستی شانۆوەیە وەکو لەناو بینەرانەوە دەبینرێ. ڤی لای خوارەوەی چەپی شانۆیە کە ڕووناکی کزی لەسەرە و بە تاریکی دەورە دراوە.

شانۆ بە گشتی تاریکە و ڕووناکی لەسەر ڤی یە.

(وچانێک).

ڤی: ئێمە دوا پێنجەمین کەسین

لە ئێستادا هەین وەکو هەبووین

ئەوە بەهارە

زەمەن ئەڕوا

یەکەمجار بەبێ هیچ وشەیەک.

ڕووناکییەکە پێئەکەم.

(ڕووناکی لەسەر (ش)ە، بام لە جێ شوێنی 3 یەو سەری بەرز کردۆتەوە، بۆمیش لە جێ شوێنی یەک سەری نەوی کردووە. وچانێک)

باش نییە. ئەیکوژێنمەوە.

(ڕووناکی لەسەر (ش) ئەکوژێتەوە)

دووبارە دەست پێئەکەمەوە.

ئێمە دوا پێنجەمین کەسین

لە ئێستادا هەین وەکو هەبووین

ئەوە بەهارە.

زەمەن ئەڕوا.

یەکەمجار بەبێ هیچ وشەیەک

ڕووناکییەکە پێئەکەم.

(**ڕووناکی لەسەر (ش)ە، بام تەنیایەو لە جێ شوێنی 3یە و سەری بەرز کردۆتەوە. وچانێک)**

باشە

من تەنیام.

ئەوە بەهارە.

زەمەن ئەڕوا.

یەکەمجار بەبێ هیچ وشەیەک

لە کۆتاییدا بۆم دەرئەکەوێ.

دووبارە دەرئەکەوێتەوە.

(بۆم لە جێ شوێنی N ەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.

بیم لە جێ شوێنی E ەوە دێتە ژوورەوە. لای 2 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.

بیم لە جێ شوێنی E ەوە ئەڕواتە دەرەوەو بۆمیشی بە دوایەوە.

وچانێک.

بیم لە جێ شوێنی E ەوە دێتە ژوورەوە. لای 2 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.

بێم لە جێ شوێنی N ەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.

بێم لە جێ شوێنی N ەوە ئەڕواتە دەرەوە و بیمیش بەدوایەوە.

وچانێک

بێم لە جێ شوێنی N ەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.

بام لە جێ شوێنی Wەوە ئەڕواتە دەرەوە و بێمیش بەدوایەوە.

وچانێک.

بام لە جێ شوێنی Wەوە دێتە ژوورەوە. لای 3 ئەوەستێ و سەری نەوییە.

وچانێک.)

باشە.

ڕووناکییەکە ئەکوژێنمەوە.

(ڕووناکی لەسەر ش ئەکوژێتەوە)

جارێکی تر دەست پێئەکەمەوە.

ئێمە دوا پێنجەمین کەسین

ئەوا بەهارە.

زەمەن ئەڕوا.

یەکەمجار بەبێ هیچ وشەیەک

ڕووناکییەکە پێئەکەم.

(ڕووناکی لەسەر ش ە. بام تەنیایە و لە جێ شوێنی 3یە و سەری بەرز کردۆتەوە. وچانێک.)

باشە.

من تەنهام.

ئەوە بەهارە.

زەمەن ئەڕوا.

بێ هیچ وشەیەک

لە کۆتاییدا بۆم دەرئەکەوێ.

دووبارە دەرئەکەوێتەوە.

(بۆم لە جێ شوێنی N ەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە)

بام: ئێ.. ئینجا چی؟

بۆم: **(لەهەموو شوێنێک سەری نەوییە)** هیچ.

بام: هیچی نەگوت؟

بۆم: نەخێر.

بام: ئیشەکانت پێ سپارد؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئینجاش هیچی نەگووت؟

بۆم: نەخێر.

بام: گریا؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئەی هاواری کرد؟

بۆم: بەڵێ.

بام: پاڕایەوە بۆ لێ خۆشبوون؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئینجاش هیچی نەگووت؟

بۆم: نەخێر.

ڤی: باش نییە.

دووبارە دەستی پێئەکەمەوە.

بام: ئێ ئینجا چی؟

بۆم: هیچ.

بام: نەیگوت؟

ڤی: باشە.

بۆم: نەخێر.

بام: ئیشەکانت پێ سپارد؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئینجاش هیچی نەگووت؟

بۆم: نەخێر.

بام: گریا؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئەی هاواری کرد؟

بۆم: بەڵێ.

بام: پاڕایەوە بۆ لێخۆش بوون؟

بۆم: بەڵێ.

بام: ئینجاش هیچی نەگووت؟

بۆم: نەخێر.

بام: ئەی بۆ وەستا؟

بۆم: چونکە بوورایەوە.

بام: تۆش نەتهێناوە هۆش خۆی؟

بۆم: هەوڵم دا.

بام: ئێ ئینجا چی؟

بۆم: نەمتوانی.

(وچانێک)

بام: ئەوە درۆیە. **(وچانێک)** پێی گوتی. **(وچانێک)** دانی پیا نا کە پێی گووتووی. **(وچانێک)** بێگاریت پێئەکرێ تا دانی پیا ئەنێی.

ڤی: باشە. لە کۆتاییدا بیم دەرئەکەوێ. (**بیم لە لە جێ شوێنی E وە دێتە ژوورەوە. لای 2 ئەوەستێ و سەری نەوییە.)**

بام: (**ڕوو لە بیم ئەکات)** دەستت بەتاڵە؟

بیم: بەڵێ.

بام: دووری بخەرەوە و بێگاری پێبکە تا دانی پیائەنێ.

بیم: دان بەچیدا بنێ؟

بام: ڕێک ئاوای پێ گوت.

بیم: هەر ئەوەندە؟

بام: بەڵێ.

ڤی: باش نییە. دووبارە دەستی پێئەکەمەوە.

بام: دووری بخەرەوە و بێگاری پێ بکە تا دانی پیائەنێ.

بیم: دان بە چیدا بنێ؟

بام: ڕێک ئاوای پێ گوت.

بیم: هەر ئەوەندە؟

بام: چی تر.

ڤی: باشە.

بیم: ئەمە هەموو شتێکە؟

بام: بەڵێ.

بیم: پاشان بوەستێ؟

بام: بەڵێ.

بیم: باشە. (**ڕوو لە بۆم ئـەکات**) وەرە. (**بـیم لـە جـێ شـوێنی E ەوە ئەڕواتە دەرەوە و بۆمیش بەدوایەوە)**

ڤی: باشە.

من تەنهام.

ئەوا هاوینە.

زەمەن ئەڕوا.

لەکۆتاییدا بیم دەرئەکەوێ.

دووبارە دەرئەکەوێ.

(**بیم لە لە جێ شوێنی E ەوە دێتە ژوورەوە. لای 2 ئەوەستێ و سەری نەوییە.)**

بام: ئێ ئینجا چی؟

بیم: (**لەهەموو شوێنێک سەری نەوییە**) هیچ.

بام: هیچی نەگوت؟

بیم: نەخێر.

بام: ئیشەکانت پێ سپارد؟

بیم: بەڵێ.

بام: ئینجاش هیچی نەگووت؟

بیم: نەخێر.

ڤی: باش نییە.

دووبارە دەست پێئەکەمەوە.

بام: ئێ ئینجا چی؟

بیم: هیچ.

بام: نەیگوت لە کوێ؟

ڤی: باشە.

بیم: لە کوێ؟

ڤی: هاە!

بام: نەیگووت لە کوێ؟

بیم: نەخێر.

بام: ئیشەکانت پێ سپارد؟

بیم: بەڵێ.

بام: ئینجاش نەیگوت لە کوێ؟

بیم: نەخێر.

بام: ئەی گریا؟

بیم: بەڵێ.

بام: ئەی هاواری کرد؟

بیم: بەڵێ.

بام: پاڕایەوە بۆ لێخۆشبوون؟

بیم: بەڵێ.

بام: بەڵام هیچی نەگوت؟

بیم: نەخێر.

بام: ئەی بۆ وەستا؟

بیم: چونکە بووڕایەوە.

بام: تۆش نەتهێناوە هۆش خۆی؟

بیم: هەوڵم دا.

بام: ئێ ئینجا چی؟

بیم: نەمتوانی.

(**وچانێک**)

بام: ئەوە درۆیە. (**وچانێک**) پێی گوتی لەکوێ. (**وچانێک**) دانی پیا نا کە پێی گوتووی لە کوێ. (**وچانێک**) بێگاریت پێ ئەکرێ تا دانی پیا ئەنێی.

ڤی: باشە.

لە کۆتاییدا بێم دەرئەکەوێ.

(بێم لە لە جێ شوێنی Nەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە)

بام: (**ڕوو لە بێم ئەکات**) دەستت بەتاڵە؟

بێم: بەڵێ.

بام: دووری بخەرەوە و بێگاری پێ بکە تا دانی پیائەنێ.

بێم: دان بە چیدا بنێ؟

بام: ڕێک ئاوای پێگوت.

بێم: ئەمە هەموو شتێکە؟

بام: بەڵێ.

ڤی: باش نییە.

دووبارە دەستی پێ ئەکەمەوە.

بام: دووری بخەرەوە و بێگاری پێ بکە تا دانی پیائەنێ.

بێم: دان بە چیدا بنێ؟

بام: ڕێک لەوێدا پێیگوت لە کوێ.

بێم: ئەمە هەموو شتێکە؟

بام: ئەی کوێی تر.

ڤی: باشە.

بێم: ئەمە هەموو شتێکە؟

بام: بەڵێ.

بێم: ئینجا بوەستێ؟

بام: بەڵێ.

بێم: باشە. (**ڕوو لە بیم ئەکات**) وەرە.

(بێم لە جێ شوێنی Nەوە ئەڕواتە دەرەوە و بیمیش بەدوایەوە)

ڤی: باشە.

من تەنهام.

ئەوا پاییزە.

زەمەن ئەڕوا.

لەكۆتاییدا بێم دەرئەكەوێ.

دووبارە دەرئەكەوێ.

(بێم لە جێ شوێنی N ەوە دێتە ژوورەوە. لای 1 ئەوەستێ و سەری نەوییە)

بام: ئەی ئینجا چی؟

بێم: (**لەهەموو شوێنێك سەری نەوییە**) هیچ.

بام: نەیگوت لەكوێ؟

بێم: نەخێر.

ڤی: ئیتر ئاوا.

بام: ئەوە درۆیە. (**وچانێك**) پێی گووتی لە كوێ.(**وچانێك**) دانی پیا نا كە پێی گووتووی لە كوێ.(**وچانێك**) بێگاریت پێ ئەكرێ تا دانی پیا ئەنێی.

بێم: دان بە چیدا بنێم؟

بام: ڕێك لەوێدا پێی گووتی لە كوێ.

بێم: ئەمە هەموو شتێكە؟

بام: كوێی تر.

بێم: ئەمە هەموو شتێكە؟

بام: بەڵێ.

بێم: ئینجا بوەستێ؟

بام: بەڵێ. وەرە.

(بام لە جێ شوێنی W ەوە ئەڕواتە دەرەوە و بێمیش بەدوایەوە)

ڤی: باشە.

ئەوا زستانە.

زەمەن ئەڕوا.

لەکۆتاییدا من دەرئەکەوم.

دووبارە دەرئەکەومەوە.

(بام لە جێ شوێنی W ەوە دێتە ژوورەوە. لای 3 ئەوەستێ و سەری نەوییە.)

ڤی: باشە.

من تەنهام.

لە ئێستادا هەم وەک هەبووم.

ئەوا زستانە.

بەبێ سەفەر.

زەمەن ئەڕوا.

ئەمەش هەموو شتێکە.

ئەمەش مانا بەخشە بۆ کەسێک کە بیری لێبکاتەوە.

ڕووناکی ئەکوژێنمەوە.

(ڕووناکی لەسەر (ش) ئەکوژێتەوە، وچانێک. ڕووناکیش لەسەر ڤی ئەکوژێتەوە)

تێبینییەکانی وەرگێڕ:

1- وەرگێرانێکی کوردی ئەم شانۆگەرییەی بێکێت لە گۆڤاری ئایندە ژمارە 78 ی ساڵی 2008 لەلایەن ئەدیبی ناسراو کاک مەحموود زامدارەوە بڵاو کراوەتەوە، پاش بەراوردکردنی وەرگێرانەکەی خۆم و ئەوەی کاک مەحموود زامدار و دەقە ئینگلیزییەکە، بۆم دەرکەوت وەرگێڕانەکەی کاک مەحموود زامدار پڕە لەهەڵە و تەنانەت نزیک بە 60 حیوار لەدەقەکەی کاک زامداردا ونە، من نازانم کاک زامدار لە چ سەرچاوەیەکەوە ئەو وەرگێڕانەی ئەنجام داوە، بەڵام ئەم وەرگێڕانەی من کتومت دەقە ئەسڵییەکەی بێکێتە.

2- لەبەر ئەوەی هێڵکارییەکەی سەرەوەم داناوە کەلەدەقە ئینگلیزییەکەدا بوو. و لەو هێڵکارییەش شوێنەکانی W و N و E و V دیاریکراون، بۆیە منیش ئەو پیتە ئینگلیزییانەم وەک خۆیان بە ئینگلیزی دانایەوە V شم کردە ڤی تا ئەگەر ئەم دەقە بواری دەرهێنانی هەبێت، ئەوا بۆ ئەکتەرەکان و دەرهێنەرەکە ئاسان بێت.

سەرچاوەکان:

1- **Collected Shorter plays**
2- **http://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_Beckett**

ئۆجین ئۆنێڵ

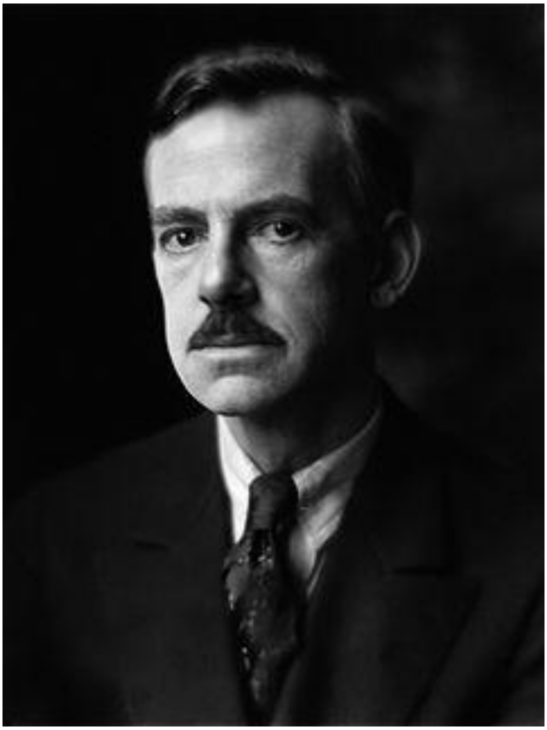

ئۆجین گلادستۆن ئۆنێڵ-ی شانۆنامەنووسی ئەمریکی و وەرگری خەڵاتی نۆبڵ لە یەکێک لە ژوورەکانی ئوتێلی برادوەی لە شاری نیویۆرک لە ئەمەریکا لە شازدەی تشرینی یەکەمی ساڵی 1888 لەدایک بووە. باوکی ئۆجین ئەکتەری ئێرلەندی جەیمس ئۆنێڵ و دایکیشی ماری ئێڵن کوینلانە، ئۆنێڵ نێررا بۆ قوتابخانەی کاسۆلیک و دەستی بەخوێندن کرد تا گەیشتە زانکۆی پرنستۆن، کاتێکیش لە زانکۆ دەردەکرێت، ئۆجین چەند ساڵێک بە ئیشکردن لە دەریادا بەسەر دەبات کە لەو ماوەیەدا دووچاری خەمۆکی و ئەلکهول بووە. دایک و باوکی و برا گەورەکەی لەماوەی سێ ساڵدا یەک لەدوای یەک ئەمرن. بۆیە ئۆجین وەک ڕاکردن لە واقیع پەنا بۆ نووسین ئەبات، سەرباری خەمۆکییەکەی، ئۆجین خۆشەویستییەکی زۆری هەبووە بۆ دەریا. ئۆجین ساڵی 1912 – 1913 بوو کە لە نەخۆشی چاک ئەبێتەوە و بڕیار ئەدات وەک نووسەری شانۆگەری دەستبەکار بێت و لە لەندەن تەلەگراف دائەمەزرێت. ئۆجین لە ساڵی 1909 تا 1912 هاوسەرگیری لەگەڵ کاترین جێنکیس ئەکات و کوڕێکی لێ ئەبێت. پاشان لە ساڵی 1918 لەگەڵ ژنە نووسەر ئەگنێس بۆڵتن هەوسەرگیری ئەکات و لەمەشیاندا دوو منداڵی ئەبێت، ساڵی 1929 لە ژنی دووەمی جیا ئەبێتەوە و کارلۆتا مۆنتێری ئەخوازێت.

یەکەمین شانۆگەری بڵاوکراوەی ئۆجین ئۆنێڵ 'لەودیو ئاسۆوە' لە ساڵی 1920 لە برادوەی نمایشکراو خەڵاتی پۆلیتزەری درامای پێ بەخشرا. ئۆجین 32 شانۆگەری درێژی نووسیوە لەگەڵ 19 شانۆگەری کورت و یەک پەردەیی. ئۆجین ساڵی 1953 لە تەمەنی 65 ساڵیدا لە یەکێک لە ژوورەکانی ئوتێلێک ئەمرێت، لە دواساتەکانی ژیانیدا و لە سەرەمەرگدا بەهێواشی گووتبووی: "ئەمزانی، ئەمزانی لە ئوتێل لەدایک بووم و بەر نەفرەتی خوا بکەوێت هەر لە ئوتێلیش ئەبێ بمرم".

شانۆگەری

پێش قاوەڵتی

نووسینی: ئۆجین ئۆنێڵ

کارەکتەرەکان

خاتوو ڕۆلاند. ژن

ئەلفێرد ڕۆلاند. مێرد

دیمەن

ژوورێکی بچوک، هەم موبەق و هەم شوێنی نانخواردنە لەسەر شەقامی کریستۆفەر لە شاری نیویۆرک، لای پشتەوە و لە لای ڕاستەوە دەرگایەک هەیە بەرەو دەرەوەی ڕاڕەوەکە. لەلای چەپی دەرگاکەوە دەستشۆرێک و تەباخێکی دوو چاوە هەیە. لە سەرووی تەباخەکەوە و بەلای دیواری چەپدا کەوانتەرێکی دارین هەیە بۆ قاپ و قاچاخ و... تاد. لە لای چەپەوە دوو پەنجەرە بەسەر حەوشەیەکی بەربەرەڵادا ئەڕوانن کە ژمارەیەک نەمامی لە

ئینجانەدا نێژراو هەن کە لە فەرامۆشیدا خـەریکن وشـک ئـەبن، لـە بـەردەم پەنجـەرەکانیش مێزێـک دانـراوە و بـە مشـەمما (نـایلۆن) داپۆشـراوە. دوو کورسیی ژێر لە قامیش دروستکراویش لای مێزەکەوە دانراون. لای پشـتەوەو لە لای ڕاستی دەرگاکەوە دۆلابێک هەیە. لای پشتەوەو لەسەر دیواری ڕاستی شانۆ دەرگایەک هەیە بەرەو ژووری نووستن. لەولاتریش چەندین جلی ژنان و پیاوان بە عەسقییەوە هەڵواسراون. جلـەکان بـە ڕیـز لـە گۆشـەی پشـتەوەی چەپەوە بەرەو پێشەوەی ڕاست ڕیز کراون.

دەوروبەری دەمژمێری هەشت و نیوی سـەر لەبەیانییـەکی ئاسـمان ڕوون. ڕۆژێکی خۆرەتـاوی سـەرەتای پـاییزە. خـاتوو ڕۆلانـد لـە ژووری نووسـتنەوە دێتە ژوورەوە، باوێشک ئەدا، هەردوو دەستی بـە تەوقـە لەقژدانـەوە گیـراون کە تازە لە قژداهێنـان بۆتـەوە لـە ژێـر خاولییـە بۆرەکـەی سـەرییەوە. بـاڵا مامناوەندییەو تۆزێک بە لای عینادییـەوە لای داوەو بـە جلـە شـینە شـڕوپڕو لەبەرکراوەکانیـەوە دەرئەکـەوێت. لەگـەڵ سـیمای بچـوک و ئاسـایی و چـاوە شـینە لـە وەسـف نـەهاتووەکانی کـە دەموچـاوی بێتاوانانـە دیـار ئەخـەن. دەربڕینێکی کێماسییانە لە ئارادایە سەبارەت بە چاو و لوت و لاوازیی و دەم پیسییەکەی. تەمەنی لە سەرەتای بیستەکاندایە، بەڵام پیرتر ئەنوێنێ.

دێتە ناوەڕاستی ژوورەکەوەو باوێشک ئـەدات و خـۆی لێـک ئەکێشـێتەوە. چاوە خەواڵووەکانی بە تووڕەییەوە ئەبڕێتە ژوورەکەو وەک کەسێک کـە ئـەو هـەموو خەوتنـە هێشـتا پشـوویەکی درێـژی پـێ نەبەخشـیبێ. بـە بـێ- تاقەتییەوە بەرەو جلەکانی لای ڕاسـت ئـەڕوات و بەروانکەکـە لـە عەسـقیەکە ئەکاتـەوە. بەروانکەکـە لـەناو قـەدی ئەبەسـتێ. تـووڕەیی لـە دڵـی خـۆی دەرئەکا.

"بە نەفرەت بێ".

وەختێ پەتەکە پەنچە ناقۆڵاکانی ئەخاتـە ژێـرەوە. دواجـار ئەیبەسـتێ و بەهێواشی بەرەو لای فڕنە غازەکە ئەڕواو چـاوێکی پێئـەکات. قۆرییەکـە لـە بەردەم دەستشۆرەکە پڕ لەئاو ئەکات و ئەینێتە سەر تەباخەکە. پاشان لەپڕ بەسەر کورسییەکی لای مێزەکەدا ئەکەوێ و دەستی ئەخاتە سەر ناوچـەوانی تا بزانێ ئاخۆ ژانەسەری هەیە یا نا. لە ناکاودا دەموچاوی دەکرێتەوە، وەک ئەوەی شتێکی هاتبێتەوە یادو خێرا چاوێک لە کەوەنتەرەکە ئەکاو ئینجا تیژ لە دەرگای ژووری نووستنەکە ئەڕوانێ و بە مەبەستەوە بۆ ماوەی خولـەکێک گوێ هەڵئەخا.

ڕۆلاند خـانم: (**بــەدەنگێکی نــزم**) ئەلفرێـد! ئەلفرێـد! (**لەژوورەکــەی تەنیشتەوە هیچ وەڵامێک نـەبوو و خـانمیش بـە گومانـەوە بەردەوامـەو بـە دەنگی بەرزەوە**) پێویسـت ناکـات خـۆت بکەیتـە خـەو. (**هـیچ وەڵامێـک لـە ژووری نووستنەوە نییە و دووبارەی ئەکاتەوە، خـانم لەسـەر کورسـییەکەی هەڵئەسـێ و بــە وریاییــەوە بــەرەو لای کەوەنتەرەکــە ئــەچێ. بەهێواشــی دەرگاکــە ئەکاتــەوە بــۆ ئــەوەی هــیچ تەقەتــەقێک نــەکات، بـوتڵی جـن و پەرداخێک لە پشی قاپەکانەوە دەرئەهێنێ. لەکاتی دەرهێنانیاندا بەر قاپێک ئەکەون و تەقەیان لێوە دێ. لەم دەنگەوە خانم هەست بە خەتایەک ئەکات و دەموچاوی بەیەکدا ئەدا و ئەڕوانێتە دەرگای ژوورەکەی تەنیشت**).

(**ئینجا دەنگی ئەلەرزێ**) ئەلفرێد!

(**دوای وچانێک. لەو ماوەیەی کـە گـوێ-قـوڵاخ بـوو بـۆ بیسـتنی هـەر دەنگێـک، پەرداخەکـەی هەڵئـەگرێ و پێکێکـی گـەورە تێئـەکات و هـەڵی ئەقوڕێنێ. پاشان پەرداخ و بوتڵەکە ئەگەڕێنێتەوە شوێنی خۆیان. دەرگای کەوەنتەرەکە بەهەمان بایەخی کردنەوەی، پێوەی ئەدا و هەناسەیەکی قووڵ**

هەڵئەمژێ. جارێکی تر ڕۆئەچێتەوە نێو کورسییەکەی. ئەو برە ئەلکهولەی کە خواردوویەتیەوە یەکسەر کاریگەری داناوە. سیمای زۆرترین گۆڕانی تێدا ڕووئەدا. پێئەچێ تاقەت بێنێتەوە بەر خۆی، بە پێکەنینێکی گەورەو تۆڵەخوازی کە لەسەر لێوەکانێتی، تەماشایەکی دەرگای ژووری نووستنەکە ئەکات. بە خێرایی چاوێک بە ژوورەکەدا ئەگێڕێ و نیگای لەسەر پاڵتۆیەک و هێلەکێکی پیاوانە لەلای ڕاستەوە هەڵواسراون، ئەگیرسێتەوە. بە خشپەوە بەرەو ڕاڕەوە کراوەکە ئەڕوا لەوێدا و بێئەوەی لەبەرچاوی هیچ کەسێکی ژوورەوە بێ، ڕائەوەستێ و گوێ بۆ هەر جوڵەیەک هەڵئەخا).

(بە نیمچە چرپەوە بانگ ئەکات) ئەلفرێد!

(جارێکی تر وەڵام نەبوو. بەپەلە پاڵتۆ و هێلەکەکە لە ئەسقییەکە ئەکاتەوەو بە جلەکانەوە ئەگەڕێتەوە سەر کورسییەکەی. دائەنیشێ و لەهەر گیرفانێک وتاری جۆراوجۆر دەرئەهێنێ بەڵام خێرا ئەیخاتەوە نێو گیرفانەکان. لە دواجاردا لە گیرفانی هێلەکەکە نامەیەک ئەدۆزێتەوە).

(سەیری دەست و خەتەکە ئەکات — بەهێواشی و لەبەرخۆیەوە) ئممم. ئەمزانی.

(نامەکە ئەکاتەوە و ئەیخوێنێتەوە. لەیەکەم گوزارشتیدا ڕق و تووڕەیی، بەڵام کە ئەگاتە کۆتایی نامەکە ئەگۆڕێت بۆ سەرکەوتنێکی بەدخوازانە. بۆ خولەکێک لە بیرکردنەوەیەکی قووڵدا ئەمێنێتەوە تەماشای پێش خۆی ئەکات نامەکەی بە دەستەوەیەو پێکەنینێکی دڵڕەقانەی لەسەر لێوە. دوایی نامەکە ئەخاتەوە گیرفانی هێلەکەکەو هێشتا وریایە تا خەوتووەکە بەخەبەر نەهێنێ. جلەکان بە هەمان عەسقییەوە هەڵئەواسێتەوە و ئەڕوا بەرەو لای دەرگای ژووری نووستنەکەو تەماشا ئەکات)

(**بەدەنگێکی تیژو بەرز**) ئەلفرێد! (**دەنگی هەر بەرزە**) ئەلفرێد! (**دەنگێکی نزم و ناڕوون، وەک مرەی باوێشک لە ژوورەکەی تەنیشتەوە دێت**) پێت وا نییە وەختی هەستانە؟ ئەتەوێ هەموو ڕۆژەکە لەناو جێگادا بمێنیتەوە؟ (**وەرئەچەرخێ و ئەگەڕێتەوە بۆ لای کورسییەکەی**) هیچ گومانێکم نەبوو لەوەی هێندە تەمەڵ بوویتە کە بۆ هەمیشە لەناو جێگا بمێنیتەوە.

(**دائەنیشێ و بە توڕەییەوە لە پەنجەرەکەوە ئەڕوانێتە دەرەوە**) خوا ئەزانێ سەعات چەندە. تەنانەت شێوازێکی کات بە یەکترگوتنمان نەدۆزیوەتەوە لەو ساوەی گەمژانە کەوتویتەتە یاری بە دەمژمێرەکەی مەچەکت. وەک خۆت ئەتزانی بەبەهاترین شتێک بوو کە هەمان بووبێت. هیچ شتێک نەبوو جگە لە یاری، یاری، یاری لەگەڵ تۆدا هەر شتێک کە بووبێتە باعیسی ئیش نەدۆزینەوە. هەر شتێک کە ببێتە هۆی ئەوەی وەکو پیاو بچیتە دەرەوەو کارێک بکەی. (**بێ ئارامانە بە ئاسپایی پێیەکانی بە ئەرزەکەدا ئەکێشێ و لێوەکانی ئەکرۆژێ**).

(**دوای وچانێکی کورت**) ئەلفرێد! هەستە.. گوێت لێمە؟ ئەمەوێ پێش ئەوەی بچمە دەرەوە، عیلاجی ئەو تەختەخەوە بکەم. من بێزارم لەم ماڵە پیس و پۆخڵەت. (**بە حەز لە تۆڵەکردنەوەیەکی تایبەتەوە**) ئاوا نا زۆر لێرە ئەمێنینەوە مەگەر بچی هەندێ پارە لە شوێنێک پەیدا بکەی. خوا ئەزانێ من ئیشەکانی خۆم ئەکەم -بەزیادیشەوە- و هەموو ڕۆژێ ئەڕۆم بۆ دوورمانکردن. وەختێ جەنابت لەگەڵ ژمارەیەک لەهونەرمەندە بێخێرەکانی "واشنتۆن سکوێر" لە دەوروبەری بارەکان خەریکی فشەفش و کات بەفیرۆدانی.[1]

(وچانێکی کورت لەگەڵ یاریکردنی شلەژانانەی خانم بە ژێر پیاڵەکەی سەر مێزەکە)

حەز ئەکەم بزانم پارە لەکوێ دێنی؟ ئەم هەفتەیە ئەبێ کرێی خانوو بدەین و خۆشت ئەزانی خاوەن خانوو یانی چی؟ لێناگەڕێ یەک خولەک لە وەختی خۆی زیاتر لێرە بمێنینەوە. تۆ ئەڵێی ئیشت دەست ناکەوێ. ئەوە درۆیە و خۆشت ئەمە زۆر چاک ئەزانی. تۆ قەت لە ئیشێک نەگەڕاوی. بە درێژایی ڕۆژ خەریکی نووسینی شیعر و چیرۆکی بێمانایت کە نە کەس ئەیانکڕێ و نە کەسیش بیر لە کڕینیان ئەکاتەوە. تێبینیم کردووە من هەمیشە جێ و شوێنێکم دەست ئەکەوێ وەکو ئەوەی ئێستا کە لە برسا مردن ڕزگارمان ئەکات.

(هەڵئەستێ و ئەچێتە لای تەباخەکە- سەیری ناو قۆرییەکە ئەکات بۆ ئەوەی بزانێ ئاوەکە ئەکوڵێ یان نا؟ پاشان ئەگەڕێتەوە و دیسانەوە دائەنیشێ)

ئەبێ ئەمڕۆ لە هەر شوێنێک بێ پارە پەیدا بکەی. من ناتوانم هەموو شتێک بکەم و ناشمەوێت بیکەم. ئەبێ بێیتەوە هۆشی خۆت. ئەبێ لە هەر جێیەک بێ پەیدای بکەی ئینجا سواڵ ئەکەی، قەرز ئەکەی، ئەیدزیت، گرنگ نییە. **(بە پێکەنینێکی بێ ئابڕوویانەوە)** بەڵام حەز ئەکەم بزانم لە کوێی ئەهێنی؟ تۆ زۆر شانازی بە سواڵکردنەوە ئەکەی، زۆریشت قەرز کردووەو هیچیشت پێ نادزرێ.

(پاش وچانێک، بە تووڕەییەوە هەڵئەستێ) ئەڕێ بۆ خاتری خوا هەڵناستی؟ وەک ئەوە وایە دووبارە خەوتووبێتیتەوە، یان خۆت وا نیشان ئەدەی کە خەوتووی. **(بەرەو لای دەرگای ژووری نووستنەکە ئەڕوا و تەماشایەکی ژوورەوە ئەکات)** ئا ئەوە هەستاوی، بە هەرحاڵ وەختی

هەستانە. پێویست ناکا ئاوا لێم بڕوانی. سۆزەکانت چی تر هەڵم ناخەڵەتێنن. تۆ چاک ئەناسم باشتر لەوەی کە پێتوایە ئەتناسم. تۆ و ئەوەی بە تایبەتیش ئەگوزەرێ. (**لە دەرگاکە دوور ئەکەوێتەوە - بە مەبەستەوە**) ئازیزم زۆر شت ئەزانم. گوێی مەدەرێ ئێستا چی ئەزانم، پێش ئەوەی بڕۆم پێت ئەڵێم. پێویست بە دوودڵی ناکات .(**دێتە ناوەڕاستی ژوورەکەو بەگرژییەوە ئەوەستێ**)

(**بەتووڕەییەوە**) ئمم! من ئەبێ قاوەڵتی ئامادە بکەم. نەک هیچی ترت نەبێ. (**بەپرسیار کردنەوە**) مەگەر هەندێ پارەت هەبێ؟ (**وچانێک ئەکات بۆ ئەوەی وەڵامێکی لە ژوورەکەی تەنیشتەوە گوێ لێ بێ کەچی وەڵام نابیستێ**) پرسیارێکی گەمژانە بوو! (**پێکەنینێکی کورت و گەورەی بۆ ئەکات**) ئەبوایە ئێستا تۆم باشتر بناسیبایە. کە دوێ-شەو ئێرەت بە دڵشکاوی بەجێهێشت زانیم چی ڕووئەدا. بۆ چرکەیەکیش جێی متمانە نیت. تۆ لە کەش و هەوایەکی جواندا هاتییەوەماڵەوە! ئەو شەڕەی کردمان تەنها بیانوویەک بوو بە دەستتەوە تا ڕەفتاری ناپەسەند بنوێنی. ئەوە چی بوو وای لێ کردی کاتژمێرەکەی مەچەکت لە ڕەهن دابنێی و ئەتویست ئەو پارەیەش بە کڕینی خواردنەوەوە بەفیڕۆ بدەی؟

(**بەدەم قسە کردنەوەوە ئەچێتە لای کەوەنتەرەکە و هەندێ قاپ و کوپ دەرئەهێنێ**)

پەلە بکە! ئەم ڕۆژانە قاوەڵتی خێرا ئامادە ئەبێ، سوپاس بۆ تۆ. ئەوەی ئەم بەیانییە هەمانە نان و کەرە و قاوەیە. تەنانەت ئەوەشت نەدەبوو، ئەگەر بەم پەنجانە دوورمانم نەکردایە. (**لوولە سەمونێک ئەکێشێ بە مێزەکەیا**) سەموونەکەش کۆن و بێتامە. هیوادارم بەدڵت بێ. شایانی لەوە باشتر نیت، بەڵام نازانم بۆ ئەبێ ئازار بچێژم.

(**ئەڕواتە لای تەباخەکە**) قاوەکە خولەکێکی تر ئامادە ئەبێت. چاوەڕوانی ئەوەشم لێ مەکە لە سەرت بوەستم.

(**لە پڕێکدا بە تووڕە بوونێکی زۆرەوە**) باشە ئەو ماوەیە لەسەر زەوییەکە چی ئەکەی؟ (**ئەڕواتە لای دەرگاکەو تەماشای ژوورەوە ئەکات**) بەهەرحاڵ تۆ بە هەر جۆرێک بێ ڕووت نیت. پێشبینیم ئەکردی چووبێتیتەوە ناو جێ. ڕێک وەک ئەوەی کە کردووتە. ئەم بەیانییە چەند ناشیرین دیاری. بۆ خاتری خوا هەستە ریشت بتاشە! بۆگەنت لێ دێ! مردووت مرێ، ئەڵێی قەرەجی. بێخەم بە کەس ئیشت ناداتێ. لۆمەیان ناکەم ئیشت نەدەنێ وەختێ تەنانەت لە بەشەر نەچیت. (**بەرەو لای تەباخەکە ئەڕوات**) ئاوێکی گەرمی زۆر لێرەیە. هیچ بیانوویەکت بەدەستەوە نییە. (**مەنجەڵەکە هەڵئەگرێ و هەندێ ئاوی ناو قۆری قاوەکە ئەکاتە ناوییەوە**) ئەوەتا.

(**مێردەکە دەستی ئەگەێنێتە دەرگاکە. دەستێکی هەستیارە بە پەنجەی باریکەوە. ئەلەرزێ و هەندێ ئاویش ئەڕژێتە سەر زەوییەکە**)

(**بەتووڕەیی و شاڵاو بردنەوە**) سەیری دەستی لەرزۆکی خۆت بکە! باشترە واز لە خواردنەوە بهێنی. تۆ بەرگە ناگری. ئەوە کەسانی وەکو تۆن کە تووشی D.T. ئەبن. کە لەوانەیە دوا قامیشی مژۆک بێ! (**تەماشای زەوییەکە ئەکات**) تەماشا ئەم ناوەت چۆن پیس کردووە - قونکەجگەرەو سۆتکە ئەم ناوەی داپۆشیوە. بۆ نایخەیتە ناو قاپێکەوە؟ نەخێر ئەقڵت پێ نەشکاوە ئەوە بکەی. تۆ قەت بیر لە من ناکەیتەوە. نابێ ژوورەکە گسک بدەیت و ئەمەش تەنها شتێکە کە بۆت گرنگە.[2]

(**گسکەکە هەڵئەگرێ و دەست ئەکاتە گسکدانێکی شەڕانی و تۆزو خۆڵ بەرز ئەکاتەوە. لە ژوورەوە دەنگی موس دێت کە تیژ ئەکرێ**)[3]

(**بە دەم گسکدانەوە**) خێرا بکە! کاتی ڕۆیشتنم هاتووە. ئەگەر دوا بکەوم ئیشەکەم لەدەست ئەدەم و ئیتر ناتوانم کۆمەکیت بکەم. (**وەک بیرۆکەیەکی درەنگ بۆ هاتوو گاڵتەئامێزەوە**) ئەوسا ئەبێ بچی کار بکەی یان شتێکی تۆقێنەری لەو جۆرە. (**ژێر مێزەکە گسک ئەدات**) ئەمەوێ ئەوە بزانم کە ئایا ئەمڕۆ ئەچی بە دوای ئیشدا بگەڕێی یان نا! خۆت ئەزانی خێزانەکەت ئیتر یامەتیمان نادەن. ئەوانیش تەواو بێزار بوون لێت. (**دوای خوولەکێک بێدەنگی لە گسکدان**) من لەم ژیانە بێزار بوومە. بیرۆکەیەکی باشم هەیە بۆ چوونە ماڵ گەر زۆر شانازیم نەکردبێ بەوەی کە بزانن تۆ چ شکست خواردوویەکی، تاقانە کوڕی ڕۆلاندی ملیۆنێر، دەرچووی زانکۆی هارڤارد، شاعیر، نێچیری شار- ها. (**بە بێزارییەوە**) ئەوەندە نابن ئیرەیی بە نێچیرەکەم بەرن ئەگەر ڕاستییەکان بزانن. حەز ئەکەم بزانم زەماوەندەکەمان چی بوو؟ تەنانەت پێش ئەوەی باوکە ملیۆنێرەکەشت بمرێ کە پارەی دونیای هەبوو، بە دڵنیاییەوە کاتی خۆت بە هاوسەرەکەتەوە بەفیڕۆ نەدا. ئەبوایە شادمان بوومایە بەوەی کە شانازیت بەوەوە کردووە کە زەماوەندم لەگەڵدا بکەی دوای ئەوەی تووشی گێچەڵت کردم. تۆ بەهۆی منەوە لەبەردەم هاوڕێکانتا خەجاڵەتبار دەبووی چونکە باوکم دوکاندار بوو. تۆ ئەمە بووی. لانی کەم باوکم سەر ڕاستە، زیاتر لە هەر کەسێکی تر کە وەسفی تۆ ئەکات.

(بە ڕێکی بەرەو لای دەرگاکە گسک ئەدات بۆ ماوەی خوولەکێک بەسەر گسکەکەدا ئەچەمێتەوە)

ئاواتەخواز بووی هەموو کەس وا تێبگەن کە بە ناچاری منت هێناوەو بەزەییان پیاتا بێتەوە، وا نەبوو؟ تۆ قەت دوودڵ نەبووی لەوەی پێت ئەوتم خۆشم ئەوێی. وات لێکردم بڕوا بە درۆکانت بکەم پێش ئەوەی ڕوو بدەن، وا

بوو؟ وات لێکردم. تۆ ناتەوێ باوکت بمکڕێ هەر وەک ویستی وا بکات. ئێستا باشتر ئەزانم ئەو ماوەیە بە بەلاش لەگەڵتا ژیام. **(بە ڕووگرژییەوە)** بەختەوەرییە دوای هەموو شتێ، شتە هەژارەکان بە مردوویی لەدایک ئەبن. چ باوکێکت هەبوو!

(بێدەنگی، بۆ ماوەی خولەکێک میزاجیانە تێ ئەفکرێ پاشان لەسەر دەم هارییەکەی خۆی بەردەوام ئەبێ)

بەڵام من تەنیا کەس نیم سوپاست بکەم کە دڵخۆش نیت. لانی کەم کەسێکی تر هەیە و ئومێدەوارە ئێستا شووت پێبکات. **(سەرێک ئەکێشێ بە ژوورەکەی ترا)** ئەی هێڵین؟ (**لای دەرگاکەوە ئەگەڕێتەوە، نیمچە تۆقیوە**)

ئاوا تەماشام مەکە! بەڵی نامەکەیم خوێندەوە. چییەتی؟ حەقی خۆمە. من هاوسەرتم. هەموو ئەوانەی ئەبێ بزانرێ، ئەیزانم. ئیتر درۆ مەکە. پێویست ناکا بەم جۆرە بەم بەیانییە زووە بە ناشتا لێم بڕوانی. **(بە دەم پرتەو بۆڵەوە گسکەکە لە قوژبنەکە هەڵئەپەسێرێ)** من هەرچییەکم کردووە تۆ پێت نەزانیوە. **(دێتە لای تەباخەکە و قاوە ئەکاتە ناو قۆرییەکەوە)** قاوە ئامادەیە. من چاوەڕێت ناکەم. **(لەسەر کورسییەکەی خۆی دائەنیشێتەوە)**

(پاش وچانێک — دەست بە سەرییەوە ئەگرێ و نیگەرانە) ئەم بەیانییە سەرم دێشێ. شەرمەزارییە بەم وەزعەوە ڕۆژ تا ئێوارە لەو ژوورە داخراوەدا ئیش بکەم. نەدەچووم بۆ ئیش ئەگەر تۆزێک غیرەتت هەبوایە. بەحەق بێ ئەبێ من لە جیاتی تۆ لەسەر پشت ڕاکشێم. ئەزانی ئەمساڵ چەند ماندووم. کەچی لەگەڵ ئەوەشدا هەر بۆڵەت دێ ئەگەر شتێک بخۆم کە ببێتە هۆی ئەوەی ڕۆحم سەرحاڵ ڕاگرێ. تەنانەت ناتەوێ چالاک کەرەوەیەکیش بخۆم کە لە دەرمانخانە کڕیومە. **(بە پێکەنینێکی گەورەوە)** ئەزانم حەز ئەکەی بمرم و لەسەر ڕێت لابچم و ئینجا سەربەستانە بەدوای ئەو کچە ناقۆڵایانە

بکەوی کە وا ئـەزانن تـۆ بایـەخ پێنـەدراوی و نمونـەت نییـە، وەک هێڵـین و ئەوانی تر.

(لەژوورەکەی تەنیشتەوە ناڵینێکی تیژو سەیر دێتە بەرگوێ)

(بەئاسوودەییەوە) گیانە، ئـەمزانی خـۆت ڕیشـی خـۆت ئـەبڕی. ئـەوەش دەرسێکە بۆت. ئەزانی نابێ شەو تا بەیان بە ئەعسابەوە بەم شکڵ و شـێوە ناڕێکەت بخۆیتەوە. **(بەرەو لای دەرگاکە ئەڕواو سەیرێکی ژوورەوە ئەکات)**

چی وا بێڕەنگی کردوویت؟ بـۆ لـە ئاوێنـەوە بـەم جـۆرە تەماشـای خـۆت ئەکەیت؟ بۆ خاتری خـوا، ئـەو خوێنـەی سـەر دەم و چـاوت بسـڕەوە. **(بە مووچڕک پیاهاتنەوە)** وەختە بتۆقم. **(بە نەغمەیەکی سوکەوە)** گیانـە ئـاوا باشترە. قەت ناتوانم ڕاوەستم و تەماشای خوێن بکەم. **(تۆزێک لە دەرگاکە دوور ئەکەوێتەوە)** باشترە خۆت زیاتر ماندوو نەکەیت و بچیتە لای سەرتاش. ئەها دەستەکانت چۆن پڕ مەترسی و لەرزۆکن! بۆ ئاوا تەماشـام ئەکـەی؟ **(یاخیبووانە)** هەرچۆنێک بێ من بەمافی خۆمی ئەزانم کـە خوێندمـەوە، ئـاخر من هاوسەری تۆم.

(ئەگەڕێتـــەوە لای کورســـییەکەی و دیســـانەوە دائەنیشـــێتەوە. دوای وچانێک)

هەمیشە ئەمزانی لەگەڵ کەسێکدا جرت و فرتتە. بیـانووە بێبایەخەکـەت بەوەی کە کات لە کتێبخانەی گشتی بەسەر ئەبـەی، هـەڵم ناخەڵـەتێنـێ. بـە هـەرحاڵ هێڵـین کێیـە؟ یەکێکـە لـەو هونەرمەندانـە؟ یـان ئـەویش شـاعیرە؟ نامەکەی وای نیشان ئەدا. مـەرجت لەگـەڵ ئەکـەم وەک درۆزنێـک شـتەکانی خۆی پێ گوتووی وەک ئەوەی باشترین شت بن و تۆش بڕوات پـێ کـردووە. ئایا جاحێڵ و جوانە. منیش جوان و جاحێڵ بووم وەختێ بە قسـە جـوان و

شیعراوییەکانت هەڵتخەڵەتاندم؛ بەڵام ژیان لەگەڵ تۆ جا هەر کەسێک بێ بە زوویی تێکی ئەشکێنێ. من بەم ڕێیەدا تێپەڕیم.

(ئــەڕوا قاوەکــە لەســەر تەباخەکــە لا ئــەدات) قــاوەڵتی ئامادەیــە. **(بــەڕوانینێکی تێفکرانــەوە)** قــاوەڵتی! **(کوپێــک قــاوە بــۆ خــۆی تێئــەکا و قۆریەکەش لەســەر مێزەکــە دائــەنێ)** قاوەکــەت ســارد ئەبێتــەوە. ئــەوە چــی ئەکەی بۆ خاتری خوا هەر خەریکی ڕیش تاشینی؟ باشترە واز بێنی. ڕۆژێک دێ خراپ دەموچاوت ئەبڕی.

(نانەکە کــەرت ئــەکاو چــەوری ئــەکات. لــە مــاوەی ئــەم قســەکردنانەی خوارەوە نان ئەخوا و قاوەکەی فڕ ئەکات)

هەر کە قاوەڵتییەکەم بخۆم یەکسەر ئەبێ بڕۆم. خۆ یەکێ لە ئێمە ئــەبێ ئیش بکات. **(بەتووڕەییەوە)** ئایا ئەمڕۆ ئەچی بە دوای ئیشێکدا بگەڕێی یان نا؟ لەو بڕوایەشدام هەندێ لەو هاوڕێ هونەرمەندانەت یارمەتیت بدەن ئەگــەر بە ڕاستی ڕێزی تۆیان لا هەبێ. بەڵام پێموابێ بەس حــەزیان لــە قســەکانتە. **(بۆ ماوەی خولەکێک بێدەنگ دائەنیشێ)**

داوای لێبوردن لە هێڵین ئەکەم جا هەر کەسێک بێت. تۆ هیچ هەســتێکت نییــە بــۆ خــەڵکانی تــر؟ ئــەی بنەماڵەکــەی چــی ئــەڵێن؟ ئــەبینم باســی بنەماڵەکەی لە نامەکەیدا ئەکات. ئەی بەتەمای چییە منداڵ دروســت ئــەکات یان ئەڕوا بۆ لای یەکێ لەو دکتۆرانە؟ ئەبێ بڵێم جوانە. ئەی پارە لــە کــوێ دێنێ؟ ئەرێ دەوڵەمەندە؟ **(چاوەڕوانی وەڵامی ئەم پرسیارە بەنەفرەتبووانە ئەکات)**

ئمم! تۆ هیچم سەبارەت هێڵین پێ ناڵێی، وا نییــە؟ زۆرم بــەلاوە گرنگــە. بیری لێ بکەرەوە. من سکم پێــی ناســووتێ، ئــەو ئــەزانێ چــی کــردووە. لــە ڕوانگەی نامەکەیەوە ئەو کچە قوتابی نییە وەک مــن، ئــەو کاتــەی مــن. ئایا

ئـەزانیێ ژنـت هەیـە؟ بێگومـان ئـەبێ بزانـێ. هـەموو هاوڕێکانـت ئاگـاداری هاوسەرگیرییە نائاسوودەکەتن. ئەزانم بەزەییان پێتدا دێتەوە، بەڵام ئاگاداری دەردە دڵی من نین. ئەگەر ئاگاداری بن شتی تر ئەڵێن.

(**بۆ ماوەی چرکەیەک زۆر سەرقاڵە بەخواردن کە بواری نییە هیچ بڵێ**)

ئـەم هێڵینـە ئـەبێ زۆر دڵتـەڕ بـێ. ئەگـەر بزانـێ ژنیشـت هەیـە. ئـەی پێشبینی چی ئەکات؟ وائەزانێ خۆم بەتەڵاقدان ئەدەم و ئەهێڵم شـووت پـێ بکات. بۆ وا ئەزانێ ئەوەندە شێتم شتی وا بکەم دوای ئەوەی دووچاری ئـەو هەموو پەتپەتیەت کردم؟ پێموا بێ نا! تۆ خۆشت ئەزانی کە ناتوانی تـەڵاقم بـدەی. چونکـە کـەس نـاتوانێ بڵـێ شـتێکی هەڵـەم کـردووە. (**دوا فـڕی قاوەکەی ئەنێتە سەرەوە**)

ئەوەی ئەتوانم بیڵێم ئەوەیە کە هێڵین شایانی ئەو ئازارەیە. پێـت ئـەڵێم بیر لە چـی ئەکەمـەوە. لـەو بڕوایـەدام هێڵـین لـە کچـە حوسحوسـێکی سـەر جادەکان باشتر نییە. من ئاوای بۆ ئەچم. (**دەنگی خنکەخنک لە ژوورەکەی تەنیشتەوە دێت**)[4]

ئەوە دیسانەوە دەموچـاوی خـۆت بـڕی؟ جـوان بیتاشـە. (**هەڵئەسـتێ و بەروانکەکە لەخۆی ئەکاتـەوە**) باشـە ئـەبێ بـڕۆم (**بـە هەڵچوونـەوە**) ئەمـە خۆشـترین ژیانمـە کـە بەسـەری ئەبەم. مـن خـوا داینـەناوم هـەر خـەریکی جادەپێوان بم. (**گوێی لە شتێک ئەبێ و چاوێک دائـەگرێ و بـەوردی گـوێ ئەگرێ**) گیانەکەم، ئاوت بەرداوەتەوەو هیچی ئەو ناوەت نەهێشـتووە. نـەڵێی بەرم نەداوەتەوە. گوێم لێیە ئەڕژێتە سەر زەوییەکە. (**گوزارشێکی نادیار لـە ترس سیمای دائەپۆشێ**) ئەلفرێد! بۆ وەڵامم نادەیتەوە.

(بەهێواشی بەرەو ژوورەکە ئەڕوات. دەنگێک لەسەر کورسییەکەوە دێت و تەنێکی قورس وەرئەگەڕێ و ئەکەوێتە سەر زەوی. ئەوەستێ و بە ترسەوە ئەلەرزێ)

ئەلفێرد! ئەلفرێد! وەڵامم بدەرەوە! ئەوە چیت خستە خوارەوە؟ ئێستاش سەرخۆشی؟

(ناتوانێ بۆ یەک چرکەی زیاتر تەحەمولی ئەو گرژییە بکات و بە پەلە بەرەو دەرگای ژووری نووستنەکە ئەڕوات)

ئەلفرێد!

(لای دەرگاکەوە ڕائەوەستێ و تەماشای زەوییەکەی ژوورەکە ئەکات. لە ترسا لە پەل و پۆ کەوتووە. پاشان سەرشێتانە هاوار ئەکا و بەرەو دەرگاکەی تر ڕائەکات و ئەیکاتەوە و شێتگیرانە ئەیخاتە سەر پشت و سەرشێتانە ڕوو بە ڕاڕەوەکەی دەرەوە هاوار ئەکا)

(پەردە دائەدرێتەوە)

پەراوێزەکان:

(1) واشنتۆن سکوێر گۆڕەپانێکە لەناوەڕاستی گوندی گرین وچ لە شاری نیویۆرک.

(2) ئەلفرێد قایشی چەرمی بۆ تیژکردنی گوێزانەکەی بەکار ئەهێنێ، ئەو جۆرەی کە سەرتاشەکان بەکاری ئەهێنن لەگەڵ ساتورێکی ئاسن کە ئەخرێتە ناو کیفەکەوە.

(3)

دوو تێبینی وەرگێڕ:

(4) D.T. حاڵەتێکی تەندروستییە کە توانای کۆنترۆڵکردنی لەرزینی نامێنێ.

(5) حوسحوس یانی بێحەیاو دەمهار و جرت و فرت کەر. ئەم وشەیە لە دەڤەری هەولێر زۆر بەکار دێت.

سەرچاوەکان:

1- **Literature**
An introduction to reading and writing
Fourth Edition
Edgar V. Roberts and Henry E. Jacobs
Printed in the USA pages 1054-1059

2- **http://en.wikipedia.org/wiki/Eugene_O'Neill**

❊ ❊ ❊